

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.п.н Жана Атанасова Янкова
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
'доктор'

в област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.2. Педагогика

докторска програма Специална педагогика с обучение на английски език

Автор: Ставрула Атанасиос Василякопулу

Тема: „Оценяване на уменията за самостоятелен и независим живот у ученици с интелектуална недостатъчност“

Научен ръководител: проф. д.п.н Мира Димитрова Цветкова – Арсова

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № № РД 38-663 от 18.12.2023 г. на Ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема **„Оценяване на уменията за самостоятелен и независим живот у ученици с интелектуална недостатъчност“** за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование: **1. Педагогически науки**, професионално направление **1.2. Педагогика**, докторска програма **Специална педагогика** с обучение на английски език.

Автор на дисертационния труд е **Ставрула Атанасиос Василякопулу** – редовна форма на обучение на английски език към катедра **„Специална педагогика и логопедия“**, с научен ръководител **проф. д.п.н. от Мира Димитрова Цветкова – Арсова**, СУ „Св. Климент Охридски“.

Представеният от Ставрула Атанасиос Василагопулу комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ.

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационното изследване е актуална, тъй като в специалната литература проблемът за формиране на умения за самостоятелен и независим живот у ученици с интелектуални затруднения в училищното образование е сравнително малко изследван. Изследваната проблематиката е ориентирана върху обучението на учениците с интелектуални затруднения за придобиване на умения осигуряващи качествен и независим живот. Фокуса на изследването е насочена и към прилагане на стратегии за подобряване на адаптивното поведение на лицата с интелектуални затруднения и с методи за оценяване на индивидуалните им потребности за пълноценно социално включване

3. Познаване на проблема

Докторантката познава добре проблематика свързана със състоянието на лицата с интелектуални затруднения, които срещат в приобщаването им в обществото.

В този аспект са анализирани 131 литературни източници, които са коректно използвани при теоретичния анализ, като са очертани и различията в гледните точки на авторите.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследването предполага обективното постигане на предвидената цел и потвърждаването или отхвърлянето на 24-те нулеви и алтернативни статистически хипотези произлизащи от основната хипотеза на изследването.

За целите на изследването е използван скалата за адаптивното поведение ABS на Американската асоциация на интелектуално затруднените лица с описаните две части на въпросника.

За обработка на получените резултати от изследването докторантката използва статистически пакет за социални науки SPSS 23.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е разработен в обем на 174 страници основен текст с 37 таблици и 27 фигури. Изследването е структурирано в две части - теоретична и емпирична. В теоретичната част изследователският проблем представя *глава първа* в която са интерпретирани литературните източници за развитието, дефинирането, причини, диагностика и класификация на интелектуалните затруднения. В параграф 7 и 8 са представени концепцията на адаптивното поведение и адаптивното поведение при лица с интелектуални затруднения.

Във *втора глава* е представен дизайн на емпиричното изследването - целта, основната хипотеза и статистическите 24 хипотези, участниците, инструментариума и периода.

Емпиричната част е изпълнена добре със съответната статистическа обработка на резултатите в *глава трета*. Анализиранияте резултати от теоретико-емпиричното изследване са визуализирани с таблици и фигури.

В трета глава са анализирани и дискутирани резултатите от изследването. Резултатите от статистическата обработка са представени в таблици и онагледени с фигури. В края на разработката са изведени седем извода и е оформено заключение

Приносите на дисертационното изследване могат да се сведат до:

- **Приноси към теорията:**

- Извършен е задълбочен анализ на характеристиките на адаптивното поведение на лицата с интелектуални затруднения.

- Извършен е цялостен теоретичен анализ на характеристиките на адаптивното поведение на лицата с интелектуални затруднения пребиваващи в определени области на Република Гърция.

- Валидността и надеждността на скалата за адаптивно поведение (ABS) е изследвана както от теоретична, така и от практическа гледна точка

- **Приноси към практиката:**

- Скалата за адаптивно поведение (ABS) може успешно да се използва в Гърция за измерване и контрол на адаптивното поведение при лицата с интелектуални затруднения.

➤ Скалата за адаптивно поведение (ABS) представлява важен оценъчен инструмент за всички лица, които работят с хора с интелектуални затруднения.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите по темата на дисертационния труд са пет и отговарят на изискванията на СУ „Св. Климент Охридски“. Приемам, че текстът, получените резултати и очертаните приноси в дисертационния труд на докторантката Ставрула Василагопулу са изцяло нейно лично дело.

7. Автореферат

Авторефератът съдържа основните постановки в дисертационния труд, резултатите и техния анализ. Той отговаря на изискванията и представя последователността и реализацията на изследователските цели и хипотези.

8. Въпроси и препоръки към докторанта

1. Определете задачите, по които е извършено научното изследване?
2. Посочете училищата и броя на изследваните ученици с интелектуални затруднения участвали в изследването, защото темата ви са учениците с интелектуални затруднения ?
3. Уточнете коректния термин, който използвате в научното изследване – „увреждания“, „умствена изостаналост“, „интелектуални затруднения“, „интелектуална недостатъчност“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в науката и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на СУ „Св. Климент Охридски“.

Дисертационният труд показва, че докторанта **Ставрула Атанасиос Василагопулу** притежава теоретични знания и професионални умения по научна

специалност Специална педагогика като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Предвид гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване и да предложа на научното жури да присъди научната степен “доктор ” на **Ставура Атанасиос Василякопулу** в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма Специална педагогика с обучение по английски език.

17. 02. 2024 г.

Изготвил становището:

проф.дпн Жана Атанасова Янкова